EKONOMIA
ECONOMICS

5(17) • 2011

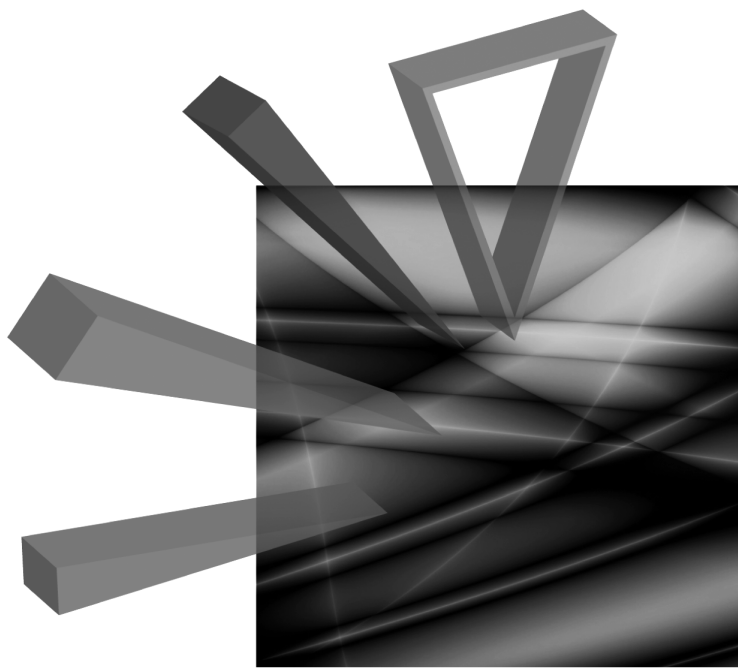

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2011

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: *Comp-rajt*

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl
Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities http://cejsh.icm.edu.pl
oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiejkolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawnictwa

© Copyright Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2011

ISSN 2080-5977 (Ekonomia)
ISSN 1899-3192 (Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu)

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM
Nakład: 200 egz.

Spis treści

Wstęp 9

Bartosz Bartniczak, Szkodliwa dla środowiska pomoc publiczna – próba definicji i identyfikacji 11

Tomasz Bąk, Gospodarka odpadami w powiecie leżajskim na poziomie gospodarstwa domowego emigrantów 28

Stanisław Czaja, Agnieszka Becla, Spory wokół koncepcji nauki ekonomii zrównoważonego i trwałego rozwoju – ujęcie problemowo-dydaktyczne 35

Zbigniew Dokurno, Instytucjonalne uwarunkowania wartości kapitału naturalnego w procesie modernizacji gospodarki w kierunku zrównoważonego rozwoju 46

Mariola Drozda, Wybrane problemy logistyczne, prawne i społeczne zaprojektowania i wdrożenia regionalnego systemu gromadzenia i utylizacji elektronicznych odpadów niebezpiecznych 57

Dariusz Głuszczuk, Istota rozwoju regionalnego i jego determinanty 68

Marian Kachniarz, Bogactwo gmin – efekt gospodarności czy renty geograficznej? 81

Ewa Kastrau, Ewolucja przepisów dotyczących opłat za składowanie odpadów w polskim prawie ochrony środowiska 95

Grzegorz Kobyłko, Małgorzata Sej-Kolasa, Informacyjne uwarunkowania sprawności procesów regulacji w makrosystemie 110

Rafał Krawczyk, Corporate governance i jego wpływ na wartość przedsiębiorstwa 122

Magdalena Malucha, Architektura europejskiego systemu handlu emisjami z polskiej perspektywy 138

Urszula Markowska-Przybyła, Kapitał społeczny – międzynarodowe doświadczenia w problemach pomiaru 154

Elżbieta Nawrocka, Rozwój turystyki i przestrzeń. Implikacje dla polityki turystycznej 171

Robert Pabierowski, Rafał M. Jakubowski, Paweł Kuśmierczyk, Teoremat Coase'a a alokacja praw własności do zasobów środowiska – eksperymentalne badanie wpływu efektów negocjacyjnych na osiąganie społecznego optimum 186

Zbigniew Piepiora, Katastrofy naturalne i przeciwdziałanie ich skutkom w Ameryce Centralnej 206

Arkadiusz Piwowar, Wybrane aspekty ekonomiczne i ekologiczne stosowania nawozów mineralnych w gospodarstwach rolnych 217

Adam Płachciak, Geneza idei rozwoju zrównoważonego 231

Zbigniew Przybyła, The history and present of the inter-cooperation network – the study of The New Hanseatic League and The Lusatian League ... 249
Andrzej Raszkowski, Atrakcyjność inwestycyjna regionów – wybrane zagadnienia ... 258
Paweł Skowron, Gospodarowanie odpadami opakowaniowymi w Polsce – stan i perspektywy ... 273
Renata Sosnowska-Noworól, Bezpieczeństwo i higiena pracy przy gospodarowaniu odpadami komunalnymi ... 290
Miłosz Stanisławski, Wybrane aspekty udziału największych przedsiębiorstw w wydatkach badawczo-rozwojowych ... 302
Joanna Szymańska, Ochrona przyrody w opinii mieszkańców województwa dolnośląskiego ... 330
Piotr Szymański, Model nadania ekonomicznej wartości obszarom cennym przyrodniczo ... 347
Dorota Teneta-Skwiercz, Charakterystyka planów zrównoważonego rozwoju na przykładzie grupy Sony i korporacji Unilever ... 367
Stanisław Urban, Problemy wykorzystania i ochrony ziemi w Polsce ... 379
Edward Wiszniowski, Rachunkowość finansowa a ekologia ... 391
Anetta Zielińska, Potencjalna użyteczność analizy kosztów i korzyści do oceny i wyceny obszarów przyrodniczo cennych ... 405

Summaries

Bartosz Bartniczak, Environmentally harmful state aid – an attempt to define and identify ... 27
Tomasz Bąk, Litter economy in Leżajsk district at the level of emigrants household ... 34
Stanisław Czaja, Agnieszka Becla, Disputes around the conception of sustainable and permanent development of economics science – the problem and didactic approach ... 45
Zbigniew Dokurno, Institutional determinants of the value of natural capital in the process of modernization of the economy towards sustainable development ... 56
Mariola Drozda, Selected logistic, legal and social problems of design and implementation of regional system of accumulation and utilization of electric dangerous waste ... 67
Dariusz Głuszczuk, The essence of regional development and its determinants ... 80
Marian Kachniarz, Communities wealth – the effect of thrift or geographical rent? ... 94

Ewa Kastrau, Evolution of regulations concerning warehousing charges of waste in the Polish environment protection law 109
Grzegorz Kobyłko, Małgorzata Sej-Kolasa, Information determinants of the efficiency of regulation processes in macrosystem 121
Rafał Krawczyk, Corporate governance and its impact on company value .. 137
Magdalena Malucha, Architecture of the European trade emission system from the Polish perspective 153
Urszula Markowska-Przybyła, Social capital – international experience in measurement problems 170
Elżbieta Nawrocka, The development of tourism and space. Implications for tourism policy 185
Robert Pabierowski, Rafał M. Jakubowski, Paweł Kuśmierczyk, Coase theorem and allocation of environmental property rights – experimental studies of the effect of bilateral negotiations on social optimum 200
Zbigniew Piepiora, Natural disasters and counteracting their effects in Central America 216
Arkadiusz Piwowar, Chosen economic and ecological aspects of mineral fertilizers usage in farms 230
Adam Płachciak, The origin of sustainable development idea 248
Zbigniew Przybyła, Historia i teraźniejszość sieci międzynarodowej współpracy – studium przypadku nowej Hanzy i Związku Miast Łużyckich 257
Andrzej Raszkowski, Investment attractiveness of regions – selected problems 272
Paweł Skowron, Management of packing waste in Poland – state and perspective 289
Renata Sosnowska-Noworól, Occupational health and safety in municipal waste management 301
Miłosz Stanisławski, Chosen aspects of the biggest enterprises participation in research and development expenditure 326
Joanna Szymańska, Protection of nature in the opinion of Lower Silesia voivodeship population 346
Piotr Szymański, Model of attributing economic value to natural valuable areas 366
Dorota Teneta-Skwiercz, The description of sustainable development's plans based on the example of Sony Group and Unilever 378
Stanisław Urban, Problems of land utilization and protection in Poland 390
Edward Wiszniowski, Financial accounting and ecology 404
Anetta Zielińska, Potential usefulness of the cost-benefit analysis for the assessment and evaluation of natural valuable areas 416

EKONOMIA ECONOMICS 5(17) • 2011

ISSN 2080-5977

Zbigniew Piepiora
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

KATASTROFY NATURALNE I PRZECIWDZIAŁANIE ICH SKUTKOM W AMERYCE CENTRALNEJ

Streszczenie: Ameryka Centralna jest regionem najbardziej zagrożonym powodziami, trzęsieniami ziemi i wichurami. Według niektórych źródeł zjawiska te występują tam coraz częściej, powodując śmierć lub uszczerbek na zdrowiu wielu osób i w rezultacie obniżanie jakości życia w regionie. W latach 1900-2011 w wyniku 616 katastrof naturalnych ucierpiało ponad 38 milionów ludzi. Spowodowały one szkody przekraczające 52 miliardy dolarów. W obliczu tak niepokojących faktów koniecznością staje się analiza tego typu zjawisk i przeciwdziałanie ich skutkom. W niniejszym artykule przedstawiono występowanie katastrof naturalnych w regionie Ameryki Centralnej i międzynarodową współpracę wybranych organizacji w zakresie przeciwdziałania ich skutkom.

Słowa kluczowe: katastrofa naturalna, skutki, Ameryka Centralna, przeciwdziałanie.

1. Wstęp

Ameryka Centralna znajduje się pomiędzy Ameryką Północną i Południową. Od wschodu otacza ją Ocean Atlantycki, od zachodu – Pacyfik wraz z Morzem Karaibskim. Ameryka Centralna cechuje się różną morfologią. Na jej obszarze występują wysokie góry, rzeki, wulkany, doliny między górami i duże obszary zalewowe. Do krajów regionu najczęściej zalicza się: Belize, Gwatemalę, Honduras, Nikaraguę, Kostarykę, Meksyk, Panamę, Salwador.

Ameryka Centralna należy do regionów świata najbardziej narażonych na katastrofy naturalne, które często powodują śmierć i cierpienie ludzi, zniszczenie mienia oraz utratę środków do życia. Zjawiska tego typu mogą być wywołane przez czynniki biologiczne, geologiczne i hydrometeorologiczne. Zagrożenie katastrofami naturalnymi wynika z położenia Ameryki Centralnej w „pierścieniu ognia", który otacza Pacyfik i jest strefą częstych trzęsień ziemi i aktywności wulkanicznej. Dodatkowo lokalizacja regionu pomiędzy dwoma oceanami powoduje zagrożenie występowaniem huraganów, powodzi i osuwisk.

Niepokojącym zjawiskiem jest rosnąca liczba katastrof naturalnych w regionie. Ich negatywnymi konsekwencjami są szkody społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Powoduje to, że konieczna staje się analiza tego typu zjawisk i przeciwdziałanie ich rezultatom.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie skutków wybranych katastrof naturalnych w regionie Ameryki Centralnej. Autor przeprowadza analizę występowania tego typu zjawisk i ich oddziaływania na otoczenie. Omówiona została też międzynarodowa współpraca w zakresie przeciwdziałania skutkom katastrof naturalnych w regionie.

2. Wybrane katastrofy naturalne i ich skutki na obszarze Ameryki Centralnej w latach 1900-2011

Występowanie katastrof naturalnych na obszarze Ameryki Centralnej w latach 1900-2011 zaprezentowano na rysunku 1. Analizując dane, można zauważyć, że do katastrof naturalnych występujących najczęściej należą powodzie, wichury i trzęsienia ziemi. Powodzie i wichury należą do grupy katastrof hydrometeorologicznych, a trzęsienia ziemi – geologicznych.

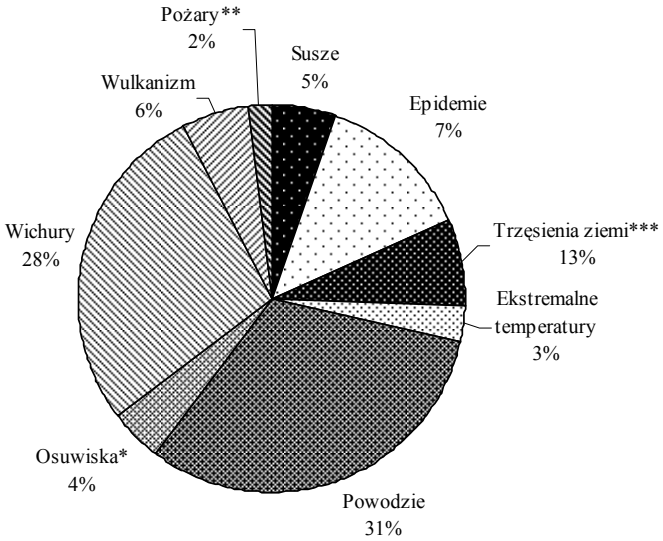

* Osuwiska i zjawiska pokrewne.
** Pożary powodowane przez czynniki naturalne (np. od uderzenia pioruna).
*** Trzęsienia ziemi i aktywność sejsmiczna.

Rys. 1. Występowanie katastrof naturalnych według typu na obszarze Ameryki Centralnej w latach 1900-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EM-DAT, http://www.emdat.be [29.04.2011].

Warto zauważyć, że liczba katastrof naturalnych w Ameryce Środkowej stale wzrastała w ciągu ostatnich trzech lat. Roczne tempo wzrostu ich występowania wynosi 5%. W dekadzie 1970-1980 zdarzyło się 101 katastrof naturalnych, a w okresie 1980-2000 w regionie miało miejsce 418 tego typu zdarzeń[1].

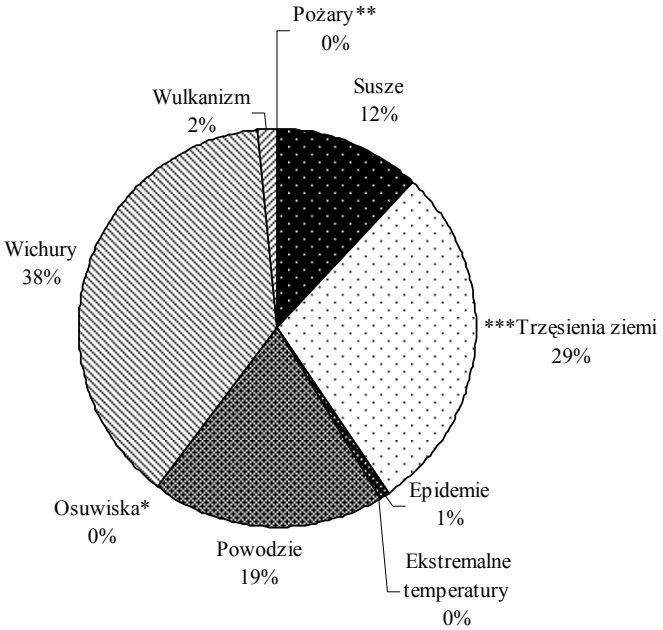

* Osuwiska i zjawiska pokrewne.

** Pożary powodowane przez czynniki naturalne (np. od uderzenia pioruna).

*** Trzęsienia ziemi i aktywność sejsmiczna.

Rys. 2. Udział procentowy katastrof naturalnych w negatywnym oddziaływaniu na ludzi na obszarze Ameryki Centralnej w latach 1900-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EM-DAT, http://www.emdat.be [29.04.2011].

Udział procentowy katastrof naturalnych w negatywnym oddziaływaniu na ludzi w Ameryce Centralnej w badanym okresie czasu przedstawiono na rysunku 2. Wynika z niego, że najwięcej ludzi zostało poszkodowanych przez wichury, a w dalszej kolejności przez trzęsienia ziemi. Wśród osób objętych negatywnymi konsekwencjami klęsk żywiołowych znalazły się ofiary, które straciły swój dobytek, zostały zabite, ranne i poszkodowane w inny sposób.

Jedną z największych katastrof w regionie był huragan Mitch. W 1998 r. spowodował on ogromne straty społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Przyczynił

[1] *CEPRENEDAC. Contexto Regional*, http://www.sica.int/cepredenac/contexto_reg.aspx [29.04.2011].

się do zwiększenia poziomu ubóstwa w krajach regionu. Szkody spowodowane przez tę katastrofę szacuje się na ok. 30% PKB regionu[2].

Według szacunków ekonomicznych dokonanych przez instytucje regionalne i międzynarodowe, w latach 1970 i 2002 straty gospodarcze spowodowane przez katastrofy naturalne w regionie przekroczyły 10 mln dolarów amerykańskich, a w latach 1970-2002 – 318 milionów dolarów[3]. Udział procentowy katastrof naturalnych w powodowaniu szkód na badanym obszarze w latach 1900-2011 przedstawiono na rysunku 3. Wynika z niego, że największe szkody na obszarze Ameryki Centralnej w wymienionym okresie spowodowały wichury i trzęsienia ziemi. Procentowy udział szkód przez nie spowodowanych stanowił cztery piąte wszystkich szkód spowodowanych przez katastrofy naturalne. Czynniki, które się do tego przyczyniły, to duża gęstość zaludnienia w obszarach podatnych na zagrożenia, błędy w zagospodarowaniu przestrzennym, słaba infrastruktura, globalne zmiany klimatu i degradacja środowiska naturalnego[4].

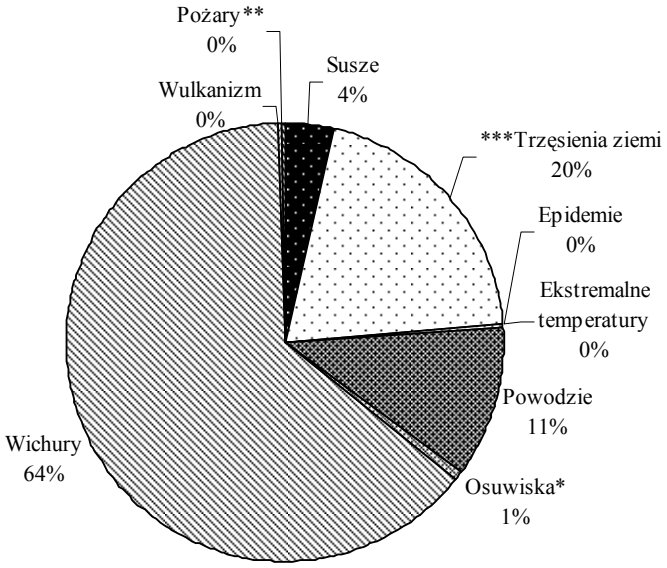

* Osuwiska i zjawiska pokrewne.

** Pożary powodowane przez czynniki naturalne (np. od uderzenia pioruna).

*** Trzęsienia ziemi i aktywność sejsmiczna.

Rys. 3. Udział procentowy katastrof naturalnych w powodowaniu szkód na obszarze Ameryki Centralnej w latach 1900-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EM-DAT, http://www.emdat.be [29.04.2011].

[2] *CEPRENEDAC. Contexto Regional*, http://www.sica.int/cepredenac/contexto_reg.aspx [29.04.2011].

[3] *CEPRENEDAC. Contexto Regional*, http://www.sica.int/cepredenac/contexto_reg.aspx, [29.04.2011].

[4] *CEPRENEDAC. Contexto Regional*, http://www.sica.int/cepredenac/contexto_reg.aspx [29.04.2011].

W tabeli 1 zestawiono katastrofy naturalne i ich skutki na obszarze Ameryki Centralnej w latach 1900-2011. W wymienionym okresie zanotowano aż 194 powodzie i 172 wichury. Najwięcej osób poszkodowały wichury i trzęsienia ziemi – łącznie prawie 26 milionów osób, powodując straty o wartości sięgającej 43 miliardów dolarów amerykańskich indeksowanych do 2011 roku. Łączna liczba katastrof naturalnych w latach 1900-2011 na badanym obszarze wyniosła ponad 600. Poszkodowanych zostało ponad 38 milionów ludzi. Szkody spowodowane przez wymienione zdarzenia wyniosły ponad 52 miliardy dolarów.

Tabela 1. Występowanie katastrof naturalnych i ich skutki na obszarze Ameryki Centralnej w latach 1900-2011

Typ katastrofy	Liczba zdarzeń	Liczba osób poszkodowanych	Szkody w tysiącach $ USD (indeksowanych do 2011)
Susze	32	4 646 221	1 913 400
Trzęsienia ziemi*	81	11 134 367	10 410 250
Epidemie	44	253 270	7
Ekstremalne temperatury	20	17 850	84 850
Powodzie	194	7 313 738	5 801 347
Osuwiska**	27	63 255	500 000
Wichury	172	14 770 512	33 158 176
Wulkanizm	34	59 5077	124 722
Pożary***	12	18 636	171 200
Razem	616	38 812 926	52 163 952

* Trzęsienia ziemi i aktywność sejsmiczna.

** Osuwiska i zjawiska pokrewne.

*** Pożary powodowane przez czynniki naturalne (np. od uderzenia pioruna).

Źródło: opracowanie własne na podstawie: EM-DAT, http://www.emdat.be [29.04.2011].

3. Współpraca międzynarodowa w regionie Ameryki Centralnej w zakresie przeciwdziałania skutkom katastrof naturalnych

W celu przeciwdziałania skutkom katastrof naturalnych kraje Ameryki Centralnej prowadzą wzajemną współpracę. Przejawia się ona w członkostwie poszczególnych krajów w organizacjach międzynarodowych, takich jak:

- Centrum Koordynacyjne Zapobiegania Katastrofom Naturalnym w Ameryce Centralnej (CEPREDENAC);
- Karaibski Zakład Ubezpieczeń od Ryzyka Katastroficznego (CCRIF);
- Organizacja Państw Amerykańskich (OAS);
- Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD);
- Regionalne Centrum Informacji o Katastrofach Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CRID);
- Wspólnota Gospodarcza Azji i Pacyfiku (APEC).

Tabela 2. Członkostwo krajów Ameryki Centralnej w wybranych organizacjach międzynarodowych

Nazwa kraju	Centrum Koordynacyjne Zapobiegania Katastrofom Naturalnym w Ameryce Centralnej (CEPREDENAC)	Karaibski Zakład Ubezpieczeń od Ryzyka Katastroficznego (CCRIF)	Organizacja Państw Amerykańskich (OAS)	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)	Regionalne Centrum Informacji o Katastrofach Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CRID)	Wspólnota Gospodarcza Azji i Pacyfiku (APEC)
Belize	×	×	×	×	×	
Gwatemala	×		×	×	×	
Honduras	×		×	×	×	
Nikaragua	×		×	×	×	
Kostaryka	×		×	×	×	
Meksyk	×		×	×	×	×
Panama	×		×	×	×	
Salwador	×		×	×	×	

Źródło: opracowanie własne na podstawie adresów internetowych [29.04.2011]: *Centro de Coordinatión para la Pevención de los Desastres Naturales en América Central*, *en Breve*, http://www. sica.int/cepredenac/conozca_sobre.aspx; *Sistema de la Integración Centroamericana*, http://www. sica.int/miembros/miembros.aspx?IdEnt=401; *CCRIF – About us*, http://www. ccrif.org/content/ about-us; *Key OAS Issues – The Organization of American States at a Glance*, http://www.oas.org/ key_issues/eng/KeyIssue_Detail.asp?kis_sec=20; *OECD. Members and partners*, http://www. oecd.org/pages/0,3417,en_36734052_36761800_1_1_1_1 _1,00.html; *About the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)*, http://www.oecd.org/pages/0,3417,en_367 34052_36734103_1_1_1_1_1,00.html; *Latin America and the Caribbean by Countries*, http://www. crid.or.cr/crid/ing/contactos_ing. shtml; *Regional Disaster Information Center Latin America and the Caribbean – About CRID*, http://www.crid.or.cr/crid/ing/que_es_el_crid_ing. shtml; *APEC. Emergency Preparedness*, http://www.apec.org/Groups/SOM-Steering-Committee-on-Economic-and-Technical-Cooperation/Working-Groups/Emergency-Preparedness.aspx.

Pierwszą instytucją przeciwdziałającą skutkom katastrof naturalnych jest Centrum Koordynacyjne Zapobiegania Katastrofom Naturalnym w Ameryce Centralnej (CEPREDENAC)[5]. Funkcjonuje ono w ramach Środkowoamerykańskiego Systemu Integracji (SICA)[6]. CEPREDENAC zrzesza ministerstwa wszystkich krajów

[5] *Centro de Coordinatión para la Pevención de los Desastres Naturales en América Central*, *en Breve* http://www.sica.int/cepredenac/conozca_sobre.aspx [29.04.2011].

[6] *Sistema de la Integración Centroamericana*, http://www.sica.int/miembros/miembros.aspx?IdEnt=401 [29.04.2011].

Ameryki Centralnej, z których tylko Meksyk ma status obserwatora, oraz organizacje zarządzania kryzysowego, uczelnie i instytucje naukowe projektujące wspólnie plany minimalizowania skutków katastrof m.in. dla sektorów: energetycznego, komunikacyjnego, rolniczego i edukacyjnego[7].

Kolejną organizacją przeciwdziałającą skutkom katastrof naturalnych na obszarze Ameryki Centralnej jest Karaibski Zakład Ubezpieczeń od Ryzyka Katastroficznego (CCRIF). Spośród krajów Ameryki Centralnej jej członkiem jest tylko Belize. CCRIF jest zakładem ubezpieczeniowym, którego właścicielami i zarządzającymi są kraje w nim zrzeszone. Został zaprojektowany w celu minimalizowania finansowych skutków katastrofalnych huraganów i trzęsień ziemi, dostarczając krótkoterminowej płynności w momencie uruchomienia polisy.

Do dnia dzisiejszego jest to pierwszy tylko regionalny fundusz, który wykorzystuje ubezpieczenie parametryczne, dając rządom krajów członkowskich unikalną szansę na zakup polis na wypadek trzęsień ziemi i huraganów po najniższych możliwych cenach. CCRIF reprezentuje paradygmat zmiany w postępowaniu rządów dotyczącym planowania na wypadek katastrofy naturalnej na obszarach zagrożonych ryzykiem jej wystąpienia. CCRIF rozwija się dzięki finansowaniu przez rząd japoński, kanadyjski, irlandzki i bermudzki, Unię Europejską, Bank Światowy. Poza tym kraje członkowskie opłacają składkę członkowską[8].

Trzecią organizacją przeciwdziałającą skutkom katastrof naturalnych na kontynentach amerykańskich jest Organizacja Państw Amerykańskich (OAS). Została ona założona 1948 roku. Zrzesza 35 krajów zachodniej półkuli ziemskiej. Spośród krajów Ameryki Centralnej tylko Honduras aktywnie nie uczestniczy w pracach organizacji, gdyż jego członkostwo zostało zawieszone przez AOS 5.07.2009[9].

Celem OAS jest wzmacnianie współpracy nad wartościami demokratycznymi, obrona wspólnych interesów i debata nad najważniejszymi zagadnieniami dotyczącymi regionu. Przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych realizowane jest przez OAS w ramach promowania zrównoważonego rozwoju – w 2006 roku uruchomiono program, którego celem jest pomoc krajom członkowskim w zmniejszaniu ryzyka związanego z występowaniem katastrof naturalnych, przede wszystkim tych, które wiążą się ze zmiennością klimatu i rosnącym poziomem morza[10].

Jedną z najbardziej znanych międzynarodowych organizacji gospodarczych, która przeciwdziała skutkom katastrof naturalnych na świecie jest Organizacja

---

[7] PAHO, *Cepredenac Advances Regional Plan*, Disasters. Preparedness and Mitigation in Americas, nr 63, Washington D.C. 1995, s. 3.

[8] *CCRIF – About us*, http://www.ccrif.org/content/about-us [29.04.2011].

[9] *Key OAS Issues – The Organization of American States at a Glance*, http://www.oas.org/key_issues/eng/KeyIssue_Detail.asp?kis_sec=20 [29.04.2011].

[10] *Key OAS Issues – Promoting Sustainable Development*, http://www.oas.org/key_issues/eng/KeyIssue_Detail.asp?kis_sec=16 [16.05.2009].

Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Została ona utworzona w 1960 roku. Obecnie zrzesza 34 państwa, w tym wszystkie kraje Ameryki Centralnej[11].

OECD łączy rządy wymienionych krajów w ekonomicznym przeciwdziałaniu skutkom katastrof naturalnych, angażując się w rozwój demokracji i gospodarki rynkowej na świecie w następujących dziedzinach: ekonomia, społeczeństwo, rozwój, finanse, rządzenie, innowacje, środowisko i zrównoważony rozwój. Organizacja dąży do tego poprzez realizację następujących celów: wspieranie zrównoważonego wzrostu gospodarczego, wzrost zatrudnienia, podwyższanie stopy życiowej obywateli, utrzymywanie stabilności finansowej, asystowanie w rozwoju ekonomicznym krajów niebędących członkami OECD, przyczynianie się do wzrostu wymiany światowej. Organizacja dostarcza także zestawień, dzięki którym rządy krajów członkowskich mogą porównywać doświadczenia w prowadzeniu swoich polityk, szukać odpowiedzi na wspólne problemy, identyfikować dobre praktyki i koordynować polityki gospodarcze i międzynarodowe, także w przeciwdziałaniu skutkom katastrof[12].

Następną organizacją przeciwdziałającą skutkom katastrof naturalnych jest Regionalne Centrum Informacji o Katastrofach Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CRID)[13]. Jest ona inicjatywą 6 organizacji, które połączyły siły w 1997 roku, aby zapewnić dostęp do skompilowanych i wszechstronnych informacji o katastrofach w regionie. Misją CRID jest promowanie rozwijania kultury prewencyjnej w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach poprzez kompilowanie i rozpowszechnianie informacji związanych z katastrofami oraz promowanie współpracy w celu doskonalenia zarządzania ryzykiem w regionie[14].

Podmiotami, które współtworzą Regionalne Centrum Informacji o Katastrofach Ameryki Łacińskiej i Karaibów, są:

- Amerykańska Regionalna Platforma Międzynarodowej Strategii Redukcji Katastrof działająca przy Organizacji Narodów Zjednoczonych (ISDR)[15];
- Centrum Koordynacyjne Zapobiegania Katastrofom Naturalnym w Ameryce Centralnej (CEPREDENAC)[16];
- Lekarze bez Granic (MSF) – biuro regionalne Medecins Sans Frontiers[17];

---

[11] *OECD. Members and partners*, http://www.oecd.org/pages/0,3417,en_36734052_36761800_1_1_1_1_1,00.html [29.04.2011].

[12] *About the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)*, http://www.oecd.org/pages/0,3417,en_36734052_36734103_1_1_1_1_1,00.html [29.04.2011].

[13] *Latin America and the Caribbean by Countries*, http://www.crid.or.cr/crid/ing/contactos_ing.shtml [29.04.2011].

[14] *Regional Disaster Information Center Latin America and the Caribbean – About CRID*, http://www.crid.or.cr/crid/ing/que_es_el_crid_ing.shtml [29.04.2011].

[15] *UN ISDR. Regional Platforms*, http://www.unisdr.org/partners/regional [29.04.2011].

[16] *Centro de Coordinatión para la Pevención de los Desastres Naturales en América Central*, en Breve http://www.sica.int/cepredenac/conozca_sobre.aspx [29.04.2011].

– Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca (IFRC)[18];
– Narodowa Komisja Zapobiegania Ryzyku i Zarządzania Kryzysowego w Kostaryce (CNE)[19];
– Panamerykańska Organizacja Zdrowia (PAHO/WHO) – regionalny oddział WHO[20].

Ostatnia z organizacji, Wspólnota Gospodarcza Azji i Pacyfiku, której jedynym członkiem spośród krajów Ameryki Centralnej jest Meksyk, posiada grupę roboczą do przygotowywania na wypadek stanu zagrożenia (Emergency Preparedness Working Group). Jej utworzenie było związane z niezwłoczną reakcją na tsunami na Oceanie Indyjskim w grudniu 2004 roku i stworzeniem przez APEC strategii reagowania i przygotowywania na wypadek katastrof naturalnych[21].

Zgodnie z ustaleniami strategii APEC katastrofa naturalna dotykająca gospodarki jednego z krajów członkowskich może oddziaływać na gospodarki pozostałych krajów członkowskich, które powinny pomagać poszkodowanemu krajowi, dzieląc się ekspertyzami i współpracując w przygotowywaniu i reagowaniu na stany zagrożenia. Dzięki temu w odpowiedzi na katastrofy naturalne kraje APEC mogą działać na zasadzie dźwigni poprzez wykorzystanie silnych stron swoich gospodarek, w tym: wielosektorowości, spółek sektora prywatnego, szerokiego zasięgu regionalnego, wysokiego poziomem powiązania politycznego[22].

4. Zakończenie

Ameryka Centralna należy do regionów świata o najwyższym prawdopodobieństwie wystąpienia katastrof naturalnych. Jej położenie geograficzne wiąże się ze znaczną podatnością na skutki katastrof naturalnych, która jest spowodowana zwiększoną częstotliwością występowania zjawisk ekstremalnych, a także czynnikami takimi jak:
– duża gęstość zaludnienia w strefach wrażliwych na negatywne konsekwencje kataklizmów;
– ubóstwo – skutki katastrof naturalnych w największym stopniu dotykają ludzi ubogich, głównie z obszarów wiejskich;

---

[17] *Medicins Sans Frontieres – About MSF*, http://www.msf.org/msf/about-msf/about-msf_home.cfm [29.04.2011].

[18] *International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies*; http://www.ifrc.org, [29.04.2011].

[19] *Comisión Nacional de Prevención de Riesgos y Atención de Emergencias*, http://www.cne.go.cr [29.04.2011].

[20] *Pan American Health Organization*, http://new.paho.org/hq [29.04.2011].

[21] APEC, *TFEP Terms of Reference*, First SOM Steering Committee on Economic and Technical Cooperation Meeting, Lima − Peru, 28 February 2008, s. 1-3.

[22] *APEC. Emergency Preparedness*, http://www.apec.org/Groups/SOM-Steering-Committee-on-Economic-and-Technical-Cooperation/Working-Groups/Emergency-Preparedness.aspx [29.04.2011].

– niewłaściwe wykorzystanie gruntów i budowanie osiedli ludzkich w obszarach podatnych na zagrożenia, takich jak brzegi rzek i tereny zalewowe;
– infrastruktura nieodporna na skutki katastrof naturalnych;
– globalne zmiany klimatu i degradacja środowiska naturalnego.

Regularna obecność katastrof naturalnych w Ameryce Centralnej powoduje znaczne opóźnienia w procesie rozwoju gospodarczego i społecznego regionu ze względu na wpływ tych wydarzeń na mieszkańców, infrastrukturę i ekosystemy. Dlatego też współpraca międzynarodowa, mająca na celu przeciwdziałanie skutkom katastrof naturalnych, powinna być powiązana z łagodzeniem ubóstwa i działaniami związanymi z rozwojem społecznym i ekonomicznym. Nabiera ona tym większego znaczenia, że pojedyncze kraje nie są zdolne do radzenia sobie z narastającymi skutkami występowania kataklizmów. W tym kontekście współpraca regionalna w przeciwdziałaniu skutkom tego typu zdarzeń jest niezbędna. Istotna okazuje się także pomoc w zapewnieniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego regionu, ze szczególnym uwzględnieniem rozbudowy infrastruktury.

Literatura

About the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), http://www.oecd.org/pages/0,3417,en_36734052_36734103_1_1_1_1_1,00.html [29.04.2011].

APEC. Emergency Preparedness, http://www.apec.org/Groups/SOM-Steering-Committee-on-Economic-and-Technical-Cooperation/Working-Groups/Emergency-Preparedness.aspx [29.04.2011].

APEC, *TFEP Terms of Reference*, First SOM Steering Committee on Economic and Technical Cooperation Meeting, Lima − Peru, 28 February 2008.

CCRIF – About us, http://www.ccrif.org/content/about-us [29.04.2011].

Centro de Coordinatión para la Pevención de los Desastres Naturales en América Central, en Breve, http://www.sica.int/cepredenac/conozca_sobre.aspx [29.04.2011].

CEPRENEDAC. Contexto Regional, http://www.sica.int/cepredenac/contexto_reg.aspx [29.04.2011].

Comisión Nacional de Prevención de Riesgos y Atención de Emergencias, http://www.cne.go.cr [29.04.2011].

EM-DAT, http://www.emdat.be [29.04.2011].

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, http://www.ifrc.org [29.04.2011].

Key OAS Issues – Promoting Sustainable Development, http://www.oas.org/key_issues/eng/KeyIssue_Detail.asp?kis_sec=16 [16.05.2009].

Key OAS Issues – The Organization of American States at a Glance, http://www.oas.org/key_issues/eng/KeyIssue_Detail.asp?kis_sec=20 [29.04.2011].

Latin America and the Caribbean by Countries, http://www.crid.or.cr/crid/ing/contactos_ing.shtml [29.04.2011].

OECD. Members and partners, http://www.oecd.org/pages/0,3417,en_36734052_36761800_1_1_1_1_1,00.html [29.04.2011].

Regional Disaster Information Center Latin America and the Caribbean – About CRID, http://www.crid.or.cr/crid/ing/que_es_el_crid_ing.shtml [29.04.2011].

Medicins Sans Frontieres – About MSF, http://www.msf.org/msf/about-msf/about-msf_home.cfm [29.04.2011].

PAHO, *Cepredenac Advances Regional Plan*, [w:] *Disasters. Preparedness and Mitigation in Americas*, nr 63, Washington D.C. 1995.
Pan American Health Organization, http://new.paho.org/hq [29.04.2011].
Sistema de la Integración Centroamericana, http://www.sica.int/miembros/miembros.aspx?IdEnt=401 [29.04.2011].
UN ISDR. Regional Platforms, http://www.unisdr.org/partners/regional [29.04.2011].

NATURAL DISASTERS AND COUNTERACTING THEIR EFFECTS IN CENTRAL AMERICA

Summary: Central America is the most exposed to floods, earthquakes and cyclones. According to various sources the number of these phenomena increases in the region. Their occurrence often causes death or injuries of a lot of people and as a result it decreases the quality of life in the region. In the years 1900-2011 616 natural disasters affected over 38 million people and caused the damages estimated at over 52 billion USD. In the face of these worrying facts it is necessary to make the analysis of this kind of phenomena and counteract their effects. This article describes the occurrence of natural disasters in the region of Central America and the international cooperation in the field of counteracting their results by the chosen organizations.

Keywords: natural disaster, effects, Central America, counteracting.